

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η τοπική ιστορία ενός τόπου. Οργάνωση ενός εκπαιδευτικού προγράμματος για την προσχολική ηλικία. Το παράδειγμα της Κέρκυρας.

The local history of a place. The organization of an educational program for preschool age. The example of Corfu.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΣΤΑΜΑΤΗ

ΑΕΜ: 2796

ΕΠΟΠΤΗΣ: ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ (ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ)

Β' ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΗΣ: ΚΩΤΣΑΛΙΔΟΥ ΕΥΔΟΞΙΑ (ΕΕΔΙΠ)

ΦΛΩΡΙΝΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	3
Περίληψη.....	4
Abstract.....	5
Λέξεις κλειδιά.....	6
Κυρίως μέρος	
Εισαγωγή.....	7
Κεφάλαιο πρώτο: Η Ιστορία στην εκπαίδευση.....	8
➤ Το μάθημα της ιστορίας στην εκπαιδευτική διαδικασία.....	8
➤ Οι σκοποί του μαθήματος της Ιστορίας.....	10
➤ Η τοπική ιστορία.....	12
Κεφάλαιο δεύτερο: Η ιστορία της Κέρκυρας.....	15
➤ Σημαντικά αξιοθέατα.....	15
○ Το παλαιό Φρούριο.....	16
○ Το νέο Φρούριο.....	16
○ Το ανάκτορο των Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου.....	16
○ Το κτίριο της Ιονίου Βουλής.....	17
○ Η Ιόνιος Ακαδημία.....	17
○ Το Αχίλλειο.....	17
○ Το ποντικονήσι.....	18
○ Η πλατεία Σπιανάδα και το Λιστόν.....	18
➤ Ιστορική αναδρομή στην εκπαιδευτική διαδικασία της Κέρκυρας.....	19
Κεφάλαιο τρίτο: Οργάνωση εκπαιδευτικού προγράμματος με θέμα «Η Κέρκυρα».....	23
Συμπεράσματα.....	27
Βιβλιογραφία.....	28

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την διεκπεραίωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας θα ήθελα πρώτα απ όλα να ευχαριστήσω τις επόπτριες καθηγήτριές μου, κ. Κωτσαλίδου Ευδοξία και κ. Βαμβακίδου Ιφιγένεια που με παρότρυναν να ασχοληθώ με ένα τόσο ενδιαφέρον θέμα και με βοήθησαν να εκπονήσω την εργασία αυτή με ευχαρίστηση και δημιουργικότητα. Επίσης, ένα μεγάλο ευχαριστώ χρωστάω και στην οικογένεια μου, που παρ όλες τις δυσκολίες με στήριξε στο έπακρο κατά τη διάρκεια των φοιτητικών μου σπουδών με κάθε τρόπο.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αναφέρεται στην ύπαρξη και τη σημαντικότητα της ιστορίας στην εκπαίδευση. Η ιστορία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαίδευσης και δεν μπορεί να λείπει από τα σχολεία, διότι τα παιδιά από μικρή κιόλας ηλικία θα πρέπει να γνωρίζουν την ιστορία και τον πολιτισμό τους. Πιο συγκεκριμένα, κρίνεται επιτακτική η διδασκαλία της τοπικής ιστορίας καθώς αποτελεί ιδιαίτερο τρόπο προσέγγισης του ανθρώπινου παρελθόντος. Το ενδιαφέρον της τοπικής ιστορίας εστιάζεται σε ένα περιορισμένο χώρο αναφοράς και η προσοχή της στρέφεται κυρίως σε μικρές κοινωνικές ομάδες. Στην συγκεκριμένη εργασία θα αναδειχθεί η σπουδαιότητα της τοπικής ιστορίας και τα **προνομια** της διδασκαλίας της ακόμα και στο νηπιαγωγείο. Αναλυτικότερα, στο πρώτο μέρος της εργασίας αναφέρεται η ιστορία στην εκπαίδευση και τονίζεται η ανάγκη για τη διδασκαλία της στο πλαίσιο ενός σχολικού προγράμματος. Στο δεύτερο κεφάλαιο, παραθέεται η ιστορία της Κέρκυρας και γίνεται συνοπτική περιγραφή των όσων θα μπορούσαν να αναφερθούν και να διδαχθούν σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο νηπιαγωγείο. Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζεται ένα εβδομαδιαίο σχολικό πρόγραμμα βασισμένο στην τοπική ιστορία της Κέρκυρας.

ABSTRACT

This diploma thesis refers to the existence and importance of history in education. History is an integral part of education and cannot be missed by schools because children from a very young age should know their history and culture. More specifically, it is imperative to teach local history as it is a special way of approaching the human past. The interest in local history focuses on a limited reference area and its focus is mainly on small social groups. This work will highlight the importance of local history and the privileges of teaching it even in kindergarten. In more detail, the first part of the thesis refers to the history of education and emphasizes the need for teaching it within a school curriculum. In the second chapter, the history of Corfu is listed and there is a brief description of what could be mentioned and taught in an educational program in kindergarten. The third and final chapter presents a weekly school program based on the local history of Corfu.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

- Ιστορία
- Τοπική Ιστορία
- Τόπος
- Εκπαιδευτική διαδικασία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι αναμφισβήτητη αλήθεια ότι στις μέρες μας υφίσταται ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την εκπαίδευση κατά την διάρκεια της προσχολικής ηλικίας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η προσχολική εκπαίδευση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για την μελλοντική ακαδημαϊκή και την κοινωνική εξέλιξη του παιδιού. Το ενδιαφέρον αυτό φαίνεται να υπάρχει στην γενική εκπαίδευση εστιάζεται, όμως, και στο μάθημα της Ιστορίας. Αρχικά, όσον αφορά την Ιστορία ως επιστήμη, διαμορφώνεται από τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες και την ερευνητική δραστηριότητα της αντίστοιχης επιστημονικής κοινότητας. Η ιστορική επιστήμη δεν αφορά απλά την καταγραφή των γεγονότων του παρελθόντος, αλλά τη συστηματική έρευνα, προκειμένου να γίνει κατανοητή η ζωή των ανθρώπων στην πορεία των χρόνων. Επιπλέον, όσον αφορά το μάθημα της Ιστορίας, αποτελεί το διδακτικό αντικείμενο της ιστορικής επιστήμης και σχετίζεται με τους σκοπούς, τους στόχους, την εκπαιδευτική πολιτική που ασκείται, τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς στους οποίους απευθύνεται αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό, οικονομικό αλλά και πολιτισμικό πλαίσιο. Η διδακτική της Ιστορίας, αποτελεί ένα διεπιστημονικό αντικείμενο, το οποίο βρίσκεται σε συνεχή αλληλεπίδραση τόσο με την επιστήμη της Ιστορίας, όσο και με τις εξελίξεις στην παιδαγωγική επιστήμη, στην ψυχολογία και την κοινωνιολογία. Η διδακτική της Ιστορίας στοχεύει στην αποκωδικοποίηση της διδασκαλίας και της μάθησης στην ιστορία και παράλληλα, στη διαμόρφωση ενός επιστημονικού λόγου που θα εκφέρεται από την αντίστοιχη επιστημονική κοινότητα. Ο όρος ιστορική εκπαίδευση είναι ευρύς και συμπεκνώνει στοιχεία τόσο από την ιστορική επιστήμη, όσο και από το μάθημα της Ιστορίας και τη διδακτική της Ιστορίας (Τσίβας, 2009).

Σε ένα γενικότερο πλαίσιο, η διδασκαλία της Ιστορίας στις νέες γενιές έχει στόχο, μεταξύ άλλων, να συνειδητοποιήσουν οι νέοι αλλά και να ενστερνιστούν ταυτόχρονα ότι τόσο ο ελληνικός όσο και ο παγκόσμιος πολιτισμός είναι αποτέλεσμα συλλογικής ανθρώπινης προσπάθειας - έργο μόχθων, αγώνων και θυσιών. Επιπρόσθετα, είναι αναγκαίο να κατανοήσουν ότι ο άνθρωπος χρωστάει επίσης πολλά στο χτες και στο προχτές, αλλά ταυτόχρονα έχει υπέρτατη ευθύνη για την οικοδόμηση του σήμερα, και τον σχεδιασμό και την προοπτική του αύριο. Το μάθημα της Ιστορίας στην εκπαίδευση εξυψώνει την εθνική συνείδηση παράλληλα με την ανεκτίμητη συμβολή του στο να κατανοήσουν και να βιώσουν οι νέοι ότι όλοι είμαστε όχι μόνο πολίτες της χώρας μας αλλά και πολίτες του κόσμου, ισότιμοι με τους άλλους συνανθρώπους μας και κυρίως συνυπεύθυνοι για το μέλλον και την τύχη του ανθρώπινου γένους.

Το θέμα που θα διαπραγματευτούμε παρακάτω είναι μείζονος σημασίας καθώς θα αναλύσουμε αφενός τη σημασία της Ιστορίας στην εκπαιδευτική διαδικασία αφετέρου θα επισημάνουμε τα οφέλη της διδασκαλίας της τοπικής ιστορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Είναι γνωστό ότι η σχολική ιστορία αναδύθηκε από τους κόλπους της εθνικής ιστοριογραφίας στο δεύτερο ήμισυ του 19^{ου} αιώνα, με σκοπό να λειτουργήσει κατά πρώτο λόγο ως μηχανισμός εγχάραξης της εθνικής ταυτότητας, και κατά δεύτερο ως μηχανισμός κοινωνικοποίησης, πολιτικής νομιμοφροσύνης και δικαίωσης των υφιστάμενων σχέσεων εξουσίας. Στο τέλος, όμως, του 20^{ου} αιώνα παρόλο που η σχολική ιστορία δεν έχει καταφέρει να αποκοπεί από την εθνικιστική ιδεολογία, τείνει να αυτονομηθεί και να μεταβληθεί σε ιδιαίτερη, αλλά όχι αυτοδύναμη, γνωστική περιοχή της ιστορικής επιστήμης. . (Κόκκινος, Γ. 1998:375). Κάθε προσέγγιση της σχολικής ιστορίας οφείλει να έχει ως σημείο εκκίνησης τον ρόλο που διαδραματίζει και τις λειτουργίες που επιτελεί σε μια δημοκρατική, πολυπολιτισμική ή διαπολιτισμική κοινωνία η ιστορική γνώση γενικά, αλλά και ειδικότερα η σχολική ιστορία. Η ιστορική γνώση οριοθετεί μια διανοητική πειθαρχία με δυναμική παράδοση και ιδιαίτερους επικοινωνιακούς κώδικες που διασφαλίζουν τον ορθολογικό της χαρακτήρα. Η ιστορία είναι επιστήμη, που απορρίπτει τις «οριστικές» και «αμετάκλητες» αλήθειες. Έχει πλέον επίγνωση ότι δεν υπάρχει ένας κεντρικός και αποκλειστικός αφηγητής των ιστορικών δρωμένων, που δρα ως οργανωτής μιας ενιαίας και συλλογικής μνήμης. (Κόκκινος, Γ. 1998:378).

Εν συνεχεία, όσον αφορά την διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας, είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι δεν έχει τόσο ουσιώδη εκπαιδευτική αξία η αφήγηση στρατιωτικών, πολιτικών και διπλωματικών συμβάντων, η εξιστόρηση δηλαδή κατά βάση συγκρούσεων και πολέμων, όσο η ιστορία του πολιτισμού· γιατί αυτή παρουσιάζει την υλική και πνευματική ανέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών - την πολιτισμική πρόοδο της ανθρωπότητας. Πιο συγκεκριμένα, για να έχει βαρύνουσα εκπαιδευτική αξία η Ιστορία, δεν πρέπει να εξαντλείται στη λεπτομερή έκθεση επιτευγμάτων, πολιτικών ή στρατιωτικών, αλλά να επικεντρώνεται κυρίως στο να αντιμετωπίζει τα ανθρώπινα έργα ως απότοκα της βούλησης και της προσπάθειας του εκάστοτε λαού, που εμπνέεται βέβαια και καθοδηγείται από τα αντίστοιχα προβεβλημένα άτομα, τους ηγέτες του. Εκείνο επίσης που επιβάλλεται να υπογραμμιστεί εδώ είναι ότι η Ιστορία δεν πρέπει να περιορίζεται στην απλή αφήγηση και περιγραφή αλλά να προχωρεί στην εξήγηση και την ερμηνεία του ιστορικού γίνεσθαι - δηλαδή στην αναζήτηση και αξιολόγηση των κινήτρων δράσης, στη διείσδυση στο εσωτερικό των γεγονότων.

Στο ζήτημα αυτό άλλωστε εστιάζεται και ο κύριος σκοπός του μαθήματος της Ιστορίας και προς αυτόν κατατείνει και η γόνιμη διδασκαλία του - ανάλογα βέβαια με την ωριμότητα του μαθητικού ακροατηρίου. Σκόπιμο κρίνεται, επιπλέον, να επισημανθεί ότι στη διδασκαλία της Ιστορίας ενδείκνυται προπάντων να αποφεύγεται το στοίβαγμα στη μνήμη χρονολογιών, βιογραφικών στοιχείων και γεγονότων, αλλά να επιδιώκεται κυρίως η καλλιέργεια κριτικής ιστορικής σκέψης και πάνω απ' όλα, απροκατάληπτης αξιολογικής ικανότητας. (Γεράσιμος Α. Μαρκαντωνάτος)

Συνεπώς, γενικός σκοπός της Ιστορίας είναι είναι η ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης και ιστορικής συνείδησης. Ο κοινά αποδεκτός σκοπός της μελέτης του μαθήματος, που αφορά τη γνώση του παρελθόντος για την κατανόηση του παρόντος και το σχεδιασμό του μέλλοντος, υφίσταται ως βασική ιδέα για τον προσδιορισμό της ιστορικής συνείδησης και ιστορικής σκέψης (Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003-2004). Προτεραιότητα, επομένως, της σύγχρονης ιστορικής εκπαίδευσης αποτελεί η ανάπτυξη και καλλιέργεια της ιστορικής σκέψης μέσω της ενεργής διερευνητικής δραστηριότητας των μαθητών πάνω στις ιστορικές πηγές. Τα τεκμήρια του παρελθόντος αξιοποιούνται για τη διατύπωση ιστορικών ερωτημάτων, η απάντηση των οποίων οδηγεί στην οικοδόμηση της ιστορικής γνώσης. Άρα, η σύγχρονη ιστορική εκπαίδευση συνδέεται στενά τόσο με τις σύγχρονες προσεγγίσεις στην ιστορική επιστημονική έρευνα, όσο και με τις σύγχρονες ψυχολογικές, και παιδαγωγικές θεωρίες και διδακτικές μεθόδους, οι οποίες δίνουν προτεραιότητα στη ενεργή εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, αντί της παθητικής και άκριτης συσσώρευσης πληροφοριών. Παράλληλα, το περιεχόμενο του ιστορικού μαθήματος ανανεώνεται, στρέφοντας το ενδιαφέρον σε νέα αντικείμενα και θέματα, διευρύνοντας με αυτόν τον τρόπο τον ορίζοντα της σχολικής ιστοριογραφίας, που μέχρι πρότινος περιοριζόταν σε πολιτικά, διπλωματικά και στρατιωτικά γεγονότα (Ρεπούση, 2005).

Η ιστορική σκέψη αναπτύσσεται στους μαθητές, όταν αυτοί, μέσα από την κριτική μελέτη του παρελθόντος, οδηγούνται σε ουσιαστική γνώση της περασμένης ζωής, αναπτύσσοντας εξ αυτής της γνώσης ένα είδος αναδρομικής προφητείας. Ακόμη όταν αυτοί κατανοούν το παρόν και το αντιμετωπίζουν υπεύθυνα, και όταν συνειδητοποιούν τις δικές τους ευθύνες για το μέλλον, έχοντας στο μεταξύ αναπτύξει πολλές προοπτικές και δυνατότητες για θετική διαμόρφωσή του (Βερτσέτης, τ. Γ', 2002). Έτσι με τη διδασκαλία της Ιστορίας μπορεί ο μαθητής να αποκτήσει όχι μόνο την επίγνωση ότι ο σύγχρονος κόσμος αποτελεί συνέχεια του παρελθόντος, αλλά και την επίγνωση ότι ο σύγχρονος ιστορικός ορίζοντας συνδέεται άμεσα με τη ζωή του. Ο σκοπός της ιστορικής σκέψης και συνείδησης συνδέεται έτσι με το γενικότερο σκοπό της εκπαίδευσης που αναφέρεται στην προετοιμασία συνειδητών πολιτών (Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2003-2004).

Σύμφωνα με τον Αρμόδιο Τσίβα (2009), η ανάπτυξη και η καλλιέργεια της ιστορικής σκέψης, ως σημείο εστίασης των σύγχρονων ερευνών της ιστορικής εκπαίδευσης, είναι μια σύνθετη διαδικασία, όπου ο μαθητής προσεγγίζει το παρελθόν με μεθόδους αντίστοιχες αυτών των ιστορικών, στα πλαίσια διερευνητικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια της μάθησης. Αυτές ακριβώς οι διερευνητικές δραστηριότητες αποτελούν το σημείο όπου συναντιούνται η ιστορική επιστήμη και οι σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες και διδακτικές μέθοδοι, ενώ ταυτόχρονα περιορίζονται η μετάδοση και άκριτη αποδοχή πληροφοριών, η απομνημόνευση, οι εκτενείς αφηγήσεις και γενικότερα, οι δασκαλοκεντρικές διδακτικές μέθοδοι.

Συγκεκριμένα, όταν αναφερόμαστε στην ανάπτυξη και καλλιέργεια της ιστορικής σκέψης, εννοούμε την ανάπτυξη και καλλιέργεια δεξιοτήτων διατύπωσης προβλημάτων και υποθέσεων για τα αίτια και τα αποτελέσματα των ιστορικών γεγονότων, την εξαγωγή συμπερασμάτων, την κριτική ανάγνωση των ιστορικών πηγών και τη συλλογή πληροφοριών από διαφορετικές πηγές.

Θα ήταν σημαντική παράλειψη να μην αναφερθούμε στη θεωρία του Rüsen, σύμφωνα με την οποία σημαντική θέση κατέχει η έννοια του αναστοχασμού της Ιστορίας από τους μαθητές, ώστε η μάθησή της να μην περιορίζεται στην παθητική συσσώρευση πληροφοριών. Θεωρείται σημαντικό, οι μαθητές να έρχονται σε επαφή με διαφορετικές προσεγγίσεις, είτε συμφωνούν, είτε διαφωνούν με τις υπάρχουσες αντιλήψεις τους, ώστε να αποφεύγεται μια μονόπλευρη πρόσληψη των γεγονότων και φαινομένων. Πρόκειται δηλαδή για μία υποκειμενική προσέγγιση της «αντικειμενικής» γνώσης του παρελθόντος, η οποία προκύπτει από την ιστορική επιστημονική έρευνα, χωρίς όμως να οδηγεί σε έναν χαοτικό πλουραλισμό που απορρίπτει την δυνατότητα επιλογής κάποιας από τις προσεγγίσεις. Δηλαδή, «η ιστορική γνώση δεν πρέπει να γίνει αντιληπτή ως ένα παγιωμένο, στατικό, δεδομένο στοιχείο της ανθρώπινης συνείδησης και νοητικής αντίληψης, αλλά ως μια δυναμική διαδικασία.» (Lee, 2006, σ. 42).

ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ομάδα συνεργασίας για το βρετανικό αναλυτικό πρόγραμμα ιστορίας [The National Curriculum History Working Group: Final report (DES,1990) προβλέπει ως σκοπούς του μαθήματος της Ιστορίας τους ακόλουθους:

1. Κατανόηση του παρόντος μέσω της αναγωγής στο παρελθόν και ερμηνεία του παρελθόντος μέσω των γνωστικών ιδιαιτεροτήτων του παρόντος.
2. Η γνώση του παρελθόντος αντιμετωπίζεται ως κοινό και αναγκαίο πολιτισμικό αγαθό.

3. Συγκρότηση ταυτότητας (ατομικής και συλλογικής) και διαμόρφωση συλλογικής ιστορικής μνήμης με την αναγωγή στη λογική των ομόκεντρων κύκλων: οικογένεια, τόπος καταγωγής, τόπος διαμονής, γεωγραφική περιοχή, κοινωνική τάξη, έθνος, κυρίαρχοι θεσμοί και αξίες.
4. Η κατανόηση των πολιτισμικών ριζών και της κοινής πολιτισμικής κληρονομιάς. Η εδραίωση μιας συλλογικής ταυτότητας πέραν εθνο-πολιτισμικών και κοινωνικο-πολιτικών διαφοροποιήσεων.
5. Γνώση και κατανόηση άλλων πολιτισμών και άλλων εθνοκρατικών μορφωμάτων του σύγχρονου κόσμου στη μεγαλύτερη δυνατή ευρύτητα. Κυρίαρχη αξία στην περίπτωση αυτή είναι η ανοχή και ο σεβασμός της πολιτισμικής διαφοράς, αλλά και η πολιτισμική διακατανόηση.
6. Ο εθισμός στη λογική, το εννοιολογικό οπλοστάσιο και τις ερευνητικές μεθόδους της επιστήμης της ιστορίας. Κυρίαρχες οργανωτικές αρχές η αναζήτηση της ιστορικής αλήθειας, η χρονολόγηση, η δημιουργία υποθετικών μοντέλων ερμηνείας, η αναζήτηση της σχετικής επιστημονικής αντικειμενικότητας και η ιστορική τεκμηρίωση. Δεν πρόκειται για αυτοσκοπό, αλλά για μέτρο που συμβάλλει στην ανάπτυξη χρήσιμων διανοητικών δεξιοτήτων.
7. Αναγωγή σε όλες τις πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας.
8. Προετοιμασία για την πνευματική ενηλικίωση και συγκρότηση του διανοητικού και του ηθικού ορίζοντα του σύγχρονου πολίτη. Η ιστορία ως μηχανισμός πολιτικής κοινωνικοποίησης.
9. Η ιστορική γνώση ως φαντασιακή επαναβίωση των οριακών στιγμών του παρελθόντος.
10. Η γνωστική ιδιοποίηση του παρελθόντος ως τρόπος προσανατολισμού στο παρόν και το μέλλον.
11. Διαμόρφωση κριτικής ιστορικής συνείδησης.
12. Εθισμός στην πρακτική της συγκρότησης ορθολογικών ερευνητικών εγχειρημάτων, που συμβάλλουν στην από-ιδεολογικοποίηση του παρελθόντος.
13. Διαμόρφωση δημοκρατικής και ενεργού πολιτικής συνείδησης.
14. Η κατανόηση της επιστημολογικής ιδιαιτερότητας της ιστορίας ως διανοητικής κατασκευής.
15. Η χαρτογράφηση και αποκωδικοποίηση των προσληπτικών –αξιολογικών σχημάτων και των ιστορικών στερεοτύπων που φέρει ο μαθητής και η συστηματική προσπάθεια σύγκρισης και αντιδιαστολής τους με τον επιστημονικό λόγο της ιστορίας, με σκοπό τη σταδιακή αποδόμησή τους και την ανακατασκευή της ιστορικής σκέψης του μαθητή.

Η ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Σε αυτή την υποενότητα επιχειρείται η προσέγγιση του πεδίου της τοπικής ιστορίας ως επιμέρους κλάδος της Γενικής Ιστορίας. Αρχικά, αναφέρεται ο ορισμός και παρουσιάζονται οι επιμέρους διαστάσεις του πεδίου της τοπικής ιστορίας. Ειδικότερα, περιγράφεται και αναλύεται η έννοια του τόπου, της κοινότητας, της ιστορίας και του ιστορικού χρόνου. Η τοπική ιστορία αποτελεί ένα αντικείμενο μελέτης τόσο από εξειδικευμένους επιστήμονες στην ιστορική έρευνα, όσο και από τοπικούς λόγιους, διανοούμενους και ερασιτέχνες ιστορικούς. Πολλές φορές αποτελεί πεδίο διαμαχών για το παρελθόν αλλά και έναν μηχανισμό συγκρότησης της ιστορικής κουλτούρας και ταυτότητας ενός τόπου. Παράλληλα τα τελευταία χρόνια πραγματοποιείται μια προσπάθεια ένταξης της τοπικής ιστορίας στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Με σκοπό την σαφή ερμηνεία και κατανόηση του περιεχομένου της παρούσας εργασίας, κρίνεται απαραίτητη σε αυτό το σημείο η ανάλυση κάποιων βασικών εννοιών. Πρώτον, ένας όρος που θα χρησιμοποιηθεί πολλάκις και παρακάτω είναι η λέξη **τόπος**. Η λέξη τόπος έχει μια σαφή γεωπολιτική σημασία. Στην καθομιλουμένη χρησιμοποιείται για να δηλώσει μια έκταση γης ακαθόριστου μεγέθους, ως συνώνυμο των λέξεων χώρος, θέση ή μέρος. Ευρύτερα τόπος μπορεί να είναι η διοικητική περιφέρεια (νομός, επαρχία, δήμος) ή μια γεωγραφική ενότητα, συνήθως γύρω από ένα ορισμένο σημείο αναφοράς. Η λέξη τόπος, σε μια πρώτη ανάλυση, φαίνεται να δηλώνει ότι για τον ορισμό της περιοχής μελέτης λαμβάνονται υπόψη τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά του τοπίου. Αυτό ως ένα βαθμό είναι κατανοητό, αν λάβει κανείς υπόψη του ότι οι αντιλήψεις των ανθρώπων για το χώρο τους διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή και ανά χρονική περίοδο και, επομένως, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε με ακρίβεια τη χρήση του χώρου καθώς και τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές διασυνδέσεις των οικιστικών μονάδων που περικλείει, τουλάχιστον πριν ερευνηθεί διεξοδικά (Bintliff & Snodgrass, 1985).

Ακόμα, στο πλαίσιο υιοθέτησης της αντίληψης ότι το τοπίο αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη διαμόρφωση της ιστορίας, συχνά παραβλέπεται το αξίωμα ότι κανένας τόπος δεν αποτελεί κλειστό σύνολο και έτσι οι «μεγάλες» ιστορικές αλλαγές έχουν την αφετηρία τους στη μεταβολή ορισμένων παραμέτρων του ιστορικού γίνεσθαι σε τοπικό επίπεδο (Παπαγιαννόπουλος, κ.ά. 1999: 12). ».

Δεύτερον, ο όρος «τοπική κοινότητα» είναι ασαφής τόσο ως προς την έκταση που εννοείται κάτω από τον όρο «τοπική» όσο και ως προς την ποιότητα των σχέσεων (πολιτιστική ταυτότητα, ομαδοποιήσεις, συγκρούσεις κτλ) που χαρακτηρίζουν το σύνολο των μελών της. Ορισμένοι μελετητές θεωρούν ότι ο όρος «κοινότητα» είναι θεμελιώδης για την τοπική ιστορία. Γενικά ή ειδικά θέματα τοπικής ιστορίας εξετάζονται στο σύνολο των λειτουργιών μιας κοινότητας. Απαραίτητη σε αυτό το σημείο είναι η διευκρίνιση του όρου της τοπικής ιστορίας.

Η ιστορία υφίσταται κάποιες επιμέρους διακρίσεις όπως γενική, εθνική ή τοπική ιστορία, οι οποίες απορρέουν από την οπτική γωνία θεώρησης του γνωστικού αντικειμένου και της ιστορικής πραγματικότητας, καθώς τα γεγονότα περιγράφονται, αναλύονται και αξιολογούνται από τον ερευνητή με βάση την οπτική γωνία από την οποία ενδιαφέρεται να τα προσεγγίσει (Ασωνίτης&Παππάς,2006: 12-13). Η **τοπική ιστορία**, αποτελεί έναν τρόπο μελέτης του παρελθόντος, μία μέθοδο διερεύνησης του παρελθόντος- διαπερνώντας το σύνολο των θεματικών περιοχών και των προσεγγίσεων της γενικής ιστορίας, η μέθοδος αυτή εστιάζει στον τόπο. Ο όρος τοπική ιστορία είναι, ωστόσο, διαφορούμενος, εφόσον «δεν υπάρχουν 'περιοχές' ή 'τόποι' καθορισμένοι άπαξ και δια παντός. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η τοπική ιστορία αποτελεί ιδιαίτερο τρόπο προσέγγισης του ανθρώπινου παρελθόντος από την άποψη της κλίμακας, καθώς ο χώρος αναφοράς της τοποθετείται μεταξύ της γενικής ιστορίας και της οικογενειακής ή της βιογραφίας.

Το ενδιαφέρον της τοπικής ιστορίας εστιάζεται λοιπόν σε έναν περιορισμένο χώρο αναφοράς και η προσοχή της στρέφεται κυρίως σε μικρές κοινωνικές ομάδες. Συμπληρωματικά, μπορεί να σημειωθεί ότι η τοπική ιστορία εξετάζει την ιστορία μιας μικρής περιοχής που η έκτασή της καθορίζεται με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τοπίου της. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι ορατά, όταν παραβάλλονται με τα χαρακτηριστικά των άμεσα γειτονικών περιοχών της τα οποία ασκούν ορατή επίδραση στη ζωή των κατοίκων της. Επιπρόσθετα, ερευνά την Ιστορία μιας μικρής κοινωνίας ανθρώπων οι οποίοι κατοικούν σε μια γεωγραφική περιοχή και έχουν κοινές μνήμες, παραστάσεις και συνήθειες εμφανώς διακριτές από εκείνες των κατοίκων γειτονικών περιοχών καθώς και την ιστορία των γεγονότων και των προσώπων που σχετίζονται με τη μικρή αυτή περιοχή, τα οποία επηρέασαν σε σημαντικό βαθμό την ιστορική της εξέλιξη. Επίσης, η τοπική ιστορία εξετάζει την ιστορία όλων των καταλοίπων της ανθρώπινης δραστηριότητας που βρίσκονται σε μια συγκεκριμένη περιοχή, τα οποία είναι ορατά από τα μέλη μιας κοινότητας ανθρώπων που κατοικεί εκεί, ανεξάρτητα από το αν οι άνθρωποι αυτοί έχουν άμεση σχέση συγγένειας ή καταγωγής ή κοινής διαμονής με αυτούς που τα δημιούργησαν (Παπαγιανόπουλος κ.ά.,1999: 17·Φραγκούλης & Φραντζή,2010:15).

Μεταξύ των άλλων, φαίνεται πως ουσιαστική διάκριση της γενικής από την τοπική ιστορία δεν μπορεί να ισχύει, καθώς είναι λεπτές και όχι πολύ διακριτές οι διαφορές των επιμέρους γνωστικών τους χώρων, γι' αυτό και δεν είναι δυνατόν να ακολουθείται διαφορετική ερευνητική και διδακτική μεθοδολογία. Με την οπτική της σύγχρονης διδακτικής μεθοδολογίας, η τοπική ιστορία προτείνεται στη σχολική εκπαίδευση περισσότερο ως μέθοδος και όχι ως ένα ξεχωριστό είδος ιστορικής προσέγγισης. Η σχέση της τοπικής με τη γενική ιστορία αποτελεί άλλωστε απλώς μια σχέση αμοιβαίων και αναγκαίων ανταλλαγών και όχι μια υπάλληλη μεταξύ τους σχέση.

Για λόγους καθαρά πρακτικούς και λόγους εκπαιδευτικής και διδακτικής διαδικασίας ο κορμός του εκπαιδευτικού συστήματος και η ιστορική εκπαίδευση συντηρούν τους δύο διακριτούς, σε τύπο μόνον, όρους, για να σημαίνονται απλώς τα πιο συγκεκριμένα του γνωστικού τους ορίζοντα, παρόλο που και η διάκριση αυτή ουσιαστικά αναιρείται, λόγω της κοινής βάσης του επιστημονικού και ερευνητικού τους πεδίου. (Γ. Ν. Λεοντσίνης, 2003: 216)

Τέλος, η τοπική ιστορία, ιδιαίτερα λόγω της αμεσότητας των πηγών της προσφέρει τη δυνατότητα σύνδεσης του ιστορικού ορίζοντα των εκπαιδευομένων – σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο- με την ίδια τους τη ζωή. Η ιστορία γίνεται σύγχρονη, αποκτά παροντική διάσταση και συμβάλλει στη διεύρυνση της ταυτότητας του σύγχρονου ανθρώπου (Λεοντσίνης, 2003· Λεοντσίνης & Ρεπούση, 2001: 25-40). Μέσα από τον εντοπισμό των τοπικών ιδιαιτεροτήτων προάγεται η αναγνώριση της πολυμορφίας ως πολύτιμου φορέα ανάδειξης του πολιτισμικού πλούτου μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής ή μιας χώρας γενικότερα (Ασωνίτης & Παππάς, 2006: 19). Όπως παρατηρεί η Αβδελά (2003) η μελέτη της τοπικής ιστορίας επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους «να βλέπουν την άμεση σχέση της με τη ζωή και την κοινότητα στην οποία ζουν». Μ' αυτόν τον τρόπο προάγεται η διάσταση του τόπου ως κοινού στοιχείου ανάμεσα στα διαφορετικά τμήματα της κοινότητας. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η τοπική ιστορία λειτουργεί ως τόπος συνεύρεσης κοινού παρελθόντος, ως ενοποιητικό στοιχείο. Με σκοπό, λοιπόν, την ανάδειξη της τοπικής ιστορίας και συγκεκριμένα της Κέρκυρας, αφενός στην εκπαιδευτική διαδικασία και αφετέρου ειδικότερα στην προσχολική ηλικία, παρουσιάζεται το παρακάτω εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Θα ακολουθήσει στο δεύτερο κεφάλαιο η ιστορία της Κέρκυρας και έπειτα το εβδομαδιαίο πρόγραμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Η **Κέρκυρα** είναι ένα από τα βορειότερα και δυτικότερα νησιά της Ελλάδας και του Ιονίου Πελάγους. Βρίσκεται στην είσοδο της Αδριατικής Θάλασσας, κοντά στις Ηπειρωτικές ακτές. Οι ξένοι την αποκαλούν **Κορφού** (αγγλ *Corfu*), κατά παραφθορά του βυζαντινού της ονόματος Κορυφώ, από τις δύο κορυφές που φαίνονται καθώς πλησιάζει ο επισκέπτης στο νησί. Έντονη ήταν η παράδοση, ήδη από τον 6ο αιώνα π.Χ., που ήθελε την Κέρκυρα ταυτισμένη με την ομηρική Σχερία, τη χώρα των Φαιάκων.

Κάνοντας μία σύντομη ιστορική αναδρομή για την ιστορία της πόλης, φαίνεται ότι η πόλη της Κέρκυρας ήταν αποικία που ίδρυσαν οι Κορίνθιοι τον 8ο αιώνα π.Χ. Η αρχαία πόλη βρισκόταν στην περιοχή της χερσονήσου Κανόνι και είχε καθοριστικό ρόλο στην έναρξη του Πελοποννησιακού Πολέμου. Η σημερινή πόλη είναι αποτέλεσμα της εγκατάστασης των Βενετών στο νησί της Κέρκυρας που οχύρωσαν την πόλη στην θέση που βρίσκεται και σήμερα. Η πόλη παρέμεινε στην κατοχή των Βενετών μέχρι το 1797 οπότε και ο Μέγας Ναπολέων κατέλυσε την δημοκρατία της Βενετίας. Η Κέρκυρα στην συνέχεια αποτέλεσε την πρωτεύουσα της Επτανήσου πολιτείας για επτά χρόνια. Την περίοδο 1807-1814 περιήλθε στους Γάλλους για να ακολουθήσει μέχρι το 1864 η περίοδος της Αγγλοκρατίας. Το 1864 ενσωματώθηκε στο ελληνικό κράτος και ακολούθησε μία περίοδος παρακμής μέχρι την δεκαετία του 1950 που γνώρισε εντυπωσιακή τουριστική ανάπτυξη.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

Στο νησί της Κέρκυρας, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, υπάρχει έντονο το βενετσιάνικο στοιχείο ακόμα και στα αξιοθέατα, πολλά από τα οποία έχουν αγγλική και γαλλική επιρροή. Με αφορμή την ανάδειξη της τοπικής ιστορίας και την χρησιμότητα της στην εκπαιδευτική διαδικασία, αναφέρονται παρακάτω τα αξιοθέατα της Κέρκυρας, που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα προσχολικής ηλικίας. Κάποια από τα πιο σημαντικά αξιοθέατα είναι τα εξής:

- Το παλαιό Φρούριο: Είναι Βυζαντινής κατασκευής του 8ου μ.Χ αιώνα και περιέκλειε ολόκληρη σχεδόν την τότε μικρή μεσαιωνική πόλη που βρισκόταν μέσα σε αυτήν την φυσική προεξοχή γης. Ο βράχος αυτός οχυρώθηκε τότε για να προστατεύσει την πόλη από τις πολυάριθμες επιδρομές του Μεσαίωνα. Αργότερα οι Ενετοί έχοντας να αντιμετωπίσουν και την Τουρκική απειλή ενίσχυσαν τις οχυρώσεις, επέκτειναν τους προμαχώνες και μεγάλωσαν την τάφρο, αποκόπτοντας το τελείως και έτσι το έκαναν απροσπέλαστο δημιουργώντας τριπλή γραμμή άμυνας τόσο από τη στεριά όσο και από τη θάλασσα. Μέσα στο παλαιό φρούριο αργότερα οι Βρετανοί το 1840 έκτισαν την Δωρικού ρυθμού εκκλησία του Αγίου Γεωργίου. Τα περισσότερα κτίρια που υπήρχαν μέσα στο φρούριο σήμερα έχουν κατεδαφιστεί.

Στο φρούριο στεγάζονται σήμερα το ιστορικό αρχείο με πάνω από 6 αιώνες ιστορίας, η Βυζαντινή συλλογή με γλυπτά και εικόνες Βυζαντινής εποχής και η δημόσια βιβλιοθήκη. Ακόμα, το φρούριο αποτελεί ένα αριστούργημα αρχιτεκτονικής και οχυρωματικής τέχνης ενώ παράλληλα προσφέρει την καλύτερη θέα της πόλης, του θαλάσσιου περάσματος ως την απέναντι στεριά όπως και των βουνών της Ηπείρου.

- Το νέο Φρούριο: Είναι ένα δείγμα της μεγάλης οχυρωματικής ικανότητας των Ενετών, αλλά και ένα θαύμα αρχιτεκτονικής τέχνης που έχτισαν οι Ενετοί με την αναγκαστική εργασία των κατοίκων από το 1576 μέχρι και το 1645. Τότε οι Ενετοί και με την μόνιμη Τουρκική απειλή για το νησί, έκριναν απαραίτητη την πλήρη οχύρωση της πόλης που είχε εν τω μεταξύ επεκταθεί και πολύ πιο πέρα από το παλαιό φρούριο. Σήμερα το Φρούριο φιλοξενεί επίσης το Μουσείο Κεραμικής τέχνης, εκθέσεις φωτογραφίας, ζωγραφικής, γλυπτικής αλλά και συναυλίες και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

- Το ανάκτορο των Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου: Επί Αγγλοκρατίας ο Βρετανός ύπατος αρμοστής Adam το 1819 αποφάσισε να χτίσει ένα σπίτι αρκετά μεγάλου μεγέθους για να φιλοξενεί αυτόν και την οικογένεια του. Αντί για σπίτι άφησε τελικά στην Κέρκυρα το Γεωργιανού ρυθμού υπέροχο αυτό ανάκτορο. Το κτίριο σχεδιάστηκε από τον Άγγλο Συνταγματάρχη Μηχανικό Sir George Whitmore (1775-1862) και είναι μεγαλοπρεπές αλλά και κομψό παρά το μεγάλο μέγεθός του. Πρόκειται για το μεγαλύτερο κτίριο ανακτόρων στην Ελλάδα μετά τα ανάκτορα του Όθωνα στην Αθήνα, δηλαδή τη σημερινή Βουλή. Η Δωρικού ρυθμού κιονοστοιχία της πρόσοψης διαθέτει δύο πύλες, την Πύλη Αγίου Μιχαήλ και την Πύλη Αγίου Γεωργίου, ενώ στον κήπο του δεσπόζει ο ανδριάντας του αρμοστή Frederick Adam έργο του Κερκυραίου γλύπτη Παύλου Προσαλέντη. Εξωτερικά έχει ανάγλυφες παραστάσεις των Ιονίων Νήσων ενώ στο εσωτερικό υπάρχουν δύο σειρές κίωνων Ιωνικού ρυθμού που περικλείουν την κεντρική αίθουσα και σκηνές από την Οδύσσεια. Το ανάκτορο στο παρελθόν στέγαζε την Ιόνιο Γερουσία και το τάγμα των Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου ενώ για μισό αιώνα ήταν η θερινή κατοικία της πρώην βασιλικής οικογένειας. Σήμερα έχει ανακαινιστεί και λειτουργεί ως μουσείο Κλασικών Αρχαιοτήτων ενώ σε αυτό το κτίριο έγινε η Σύνοδος κορυφής της Ευρωπαϊκής ένωσης το 1994. Ακόμη, σήμερα στεγάζει επίσης το Μουσείο Ασιατικής Τέχνης και τη Δημοτική Πινακοθήκη.

- Το κτίριο της Ιονίου Βουλής: Στο χώρο αυτό σφυρηλατήθηκε η σταθερή θέληση των εκπροσώπων του Λαού των Ιονίων Νήσων για την ένωση με την Ελλάδα και επικυρώθηκε τελικά με το ψήφισμα της Ιονίου Βουλής στις 23-9 του 1863. Αναστύλωθηκε το 1978 και από τότε είναι η έδρα Μουσείου αφιερωμένου στους αγώνες για την ελευθερία των Επτανήσων.

- Η Ιόνιος Ακαδημία: Η συμβολή των οδών Ακαδημίας και Καποδιστρίου στο νοτιοδυτικό τμήμα της Άνω Πλατείας της Σπιανάδας ήταν επί Ενετοκρατίας μία από τις τότε εισόδους της πόλης. Εκεί οι Γενικοί Προνοητές της πόλης (όπως τους ονόμαζαν τότε) Grimani και Correr φρόντισαν για την ανέγερση ενός κτιρίου σε μορφή «Γ» που θα χρησιμοποιούσαν για στρατώνες. Στους πρώην στρατώνες Grimani και Correr μεταφέρθηκε το 1841 το πανεπιστήμιο και από τότε λέγεται κτίριο της Ιονίου Ακαδημίας. Στο κτίριο αυτό στεγάζονταν οι σχολές φιλοσοφικής, νομικής και ιατρικής ενώ αργότερα συστήθηκαν και η πολυτεχνική σχολή, η μαιευτική και η φαρμακολογία. Η Ιόνιος Ακαδημία, το πρώτο Ελληνικό πανεπιστήμιο είχε ιδρυθεί ήδη από το 1823, μετά από ψήφισμα της Ιονίου βουλής και με τη βοήθεια του Λόρδου Φρειδερίκου Γκίλφορντ, και μέχρι το 1841 φιλοξενούνταν σε κυβερνητικό κτίριο μέσα στο παλαιό φρούριο. Το 1865 με την ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα, το Ελληνικό βασίλειο φρόντισε αμέσως να ανταμείψει τους αγώνες και τον διακαή πόθο των Κερκυραίων για την ένωση με την υπόλοιπη Ελλάδα. Έκλεισε το πανεπιστήμιο, απομάκρυνε τα εργοστάσια ηλεκτρισμού που ήδη λειτουργούσαν στην Κέρκυρα μεταφέροντας όλο τον εξοπλισμό τους στον Πειραιά. Το γεγονός αυτό βύθισε την Κέρκυρα στον πνευματικό και οικονομικό μααρασμό. Μετά το κλείσιμο του πανεπιστημίου στο κτίριο στεγάστηκε η Δημόσια Βιβλιοθήκη αλλά κατά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο βομβαρδίστηκε από τους Γερμανούς τον Σεπτέμβριο του 1943. Έπειτα αναστηλώθηκε με επιτυχία το 1994. Σήμερα στην Ιόνιο Ακαδημία στεγάζονται οι διοικητικές υπηρεσίες του Ιονίου Πανεπιστημίου ενώ στο αμφιθέατρο που υπάρχει πραγματοποιούνται προβολές οπτικοακουστικού υλικού και γίνονται ομιλίες και διαλέξεις.
- Το Αχιλλείο: Το Αχιλλείο είναι μία από τις γνωστότερες βασιλικές επαύλεις της Ευρώπης και ίσως το σημαντικότερο αξιοθέατο αρχιτεκτόνημα της Κέρκυρας Είναι το ανάκτορο που αγόρασε και έζησε η Αυτοκράτειρα της Αυστρίας Ελισάβετ που έμεινε γνωστή ως η θλιμμένη βασίλισσα Σίσσυ. Η διακόσμηση του Αχιλλείου έγινε από την ίδια την Ελισάβετ και αντανακλά τον θαυμασμό και την αγάπη της για την αρχαία Ελλάδα. Τόσο οι εξωτερικοί κλιμακωτοί κήποι όσο και το εσωτερικό του κτιρίου είναι διακοσμημένα με αγάλματα αρχαίων φιλοσόφων, μυθικών ηρώων και αρχαίων θεών. Επιπλέον, στον χώρο της εισόδου υπάρχουν πολλά αγάλματα και στο περιστύλιο προτομές φιλοσόφων και θεών. Όταν η Ελισάβετ δολοφονήθηκε το 1898, τότε ο Αυτοκράτορας της Γερμανίας Γουλιέλμος II (γνωστός και ως Κάιζερ) αγόρασε το Αχιλλείο, στο οποίο και διέμενε κατά τις τακτικές ανοιξιάτικες επισκέψεις του στη Κέρκυρα. Υπήρξε άνδρας ιδιαίτερα καλλιεργημένος και λάτρης του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Για το λόγο αυτό τοποθέτησε ένα κολοσσιαίο άγαλμα του Αχιλλέα με την επιγραφή «Στον μέγιστο των Ελλήνων από τον μέγιστο των Γερμανών». Επιπρόσθετα, το **Αχιλλείο** κατά τον Α παγκόσμιο πόλεμο είχε χρησιμοποιηθεί και σαν στρατιωτικό νοσοκομείο. Κατά τις δεκαετίες του 70, 80 και 90 ανήκε σε Γερμανική εταιρεία που το είχε μετατρέψει στο γνωστό καζίνο της Κέρκυρας. Σήμερα το αξιοθέατο αυτό έχει περιέλθει στην ιδιοκτησία του Δήμου Κέρκυρας και έχει μετατραπεί μόνιμα σε μουσείο και ιστορικό χώρο.

- Το Ποντικονήσι: Το πασίγνωστο γραφικό καταπράσινο νησάκι που αποτελεί σήμα κατατεθέν για την Κέρκυρα. Υπάρχουν διάφορες εκδοχές, όμως, για την προέλευση του ονοματός του. Σύμφωνα με έναν μύθο, το Ποντικονήσι ήταν στην πραγματικότητα το καράβι του Οδυσσέα που τον έφερε στο νησί των Φαιάκων. Έτσι, κατά τη διάρκεια της τρομερής καταιγίδας, ο Οδυσσέας ξεβράστηκε στις ακτές του νησιού και ο θεός Ποσειδώνας μετέτρεψε το καράβι του σε αυτό τον καταπράσινο βράχο και έτσι του έδωσε το όνομά του. Η άλλη εκδοχή είναι το νησί να ονομάστηκε έτσι λόγω του σχήματός του αφού αν το δει κανείς από ψηλά μοιάζει με το γνωστό τρωκτικό.
- Η πλατεία Σπιανάδα και το Λιστόν: Η πλατεία Σπιανάδα θεωρείται η μεγαλύτερη σε έκταση πλατεία στον ελλαδικό χώρο. Κατασκευάστηκε σύμφωνα με το στυλ των Βασιλικών Κήπων της Ευρώπης και είναι η μεγαλύτερη πλατεία των Βαλκανίων και μία από τις μεγαλύτερες της Ευρώπης. Η πλατεία βρίσκεται ακριβώς δίπλα στον γνωστό πεζόδρομο του «Λιστόν» με τα γαλλικής αρχιτεκτονικής κτίρια. Η κατασκευή του Λιστόν άρχισε το 1807 και τελείωσε το 1814 από τους Αυτοκρατορικούς Γάλλους του Ναπολέοντα με αποκλειστικό σκοπό τη στέγαση τότε του Γαλλικού στρατού. Το κτίριο σχεδιάστηκε από το Γάλλο αρχιτέκτονα Lesseps και υλοποιήθηκε και με τη βοήθεια του Έλληνα μηχανικού Ιωάννη Παρμεζάν. Η ονομασία Λιστόν προέρχεται από τη λέξη “Λίστα” που αναφερόταν στη Λίστα των Ευγενών (Libro d’Oro) καθώς τα παλιά χρόνια μόνο οι ευγενείς που ήταν γραμμένοι σε αυτήν είχαν τη δυνατότητα να κάνουν τον περίπατό τους σε αυτό το σημείο της πόλης. Σήμερα οι στοές του Λιστόν αποτελούν το κοσμικότερο σημείο της Κέρκυρας και είναι ο τόπος που συγκεντρώνει τον περισσότερο κόσμο.

Αυτά ήταν κάποια από τα πιο σημαντικά αξιοθέατα της Κέρκυρας, μέσα από τα οποία αναδεικνύεται η ιστορία του νησιού και οι επιρροές που δέχτηκε από άλλους λαούς και πολιτισμούς. Θα ήταν σημαντική παράληψη να μην αναφερθούμε στο γεγονός ότι Κέρκυρα δεν επηρεάστηκε μόνο στην αρχιτεκτονική και στον τρόπο ζωής αλλά και στην εκπαίδευση.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Όσον αφορά την εκπαίδευση των κατοίκων της Κέρκυρας των παλιότερων χρόνων, με το σύνταγμα του 1817 καθιερώθηκε κοινωνικό δικαίωμα δημόσιας δωρεάν παιδείας, με αντίστοιχη εξαγγελία μελλοντικής ίδρυσης «προπαιδευτικών σχολείων» και «Σπουδαστηρίου των παντός είδους επιστημών, της φιλολογίας και καλλιτεχνίας». Ως επίσημη γλώσσα του Κράτους οριζόταν η ελληνική, με έναρξη εφαρμογής της διάταξης, μια πενταετία μετά από τη δημοσίευση του Συντάγματος. Μέχρι την άφιξη των Δημοκρατικών Γάλλων το 1797, δεν υπήρχε δημόσια εκπαίδευση στα Ιόνια Νησιά. Οι Γάλλοι πρώτοι ίδρυσαν στα 1805 στην Κέρκυρα τη δημόσια σχολή της Τενέδου, που αποτέλεσε σταθμό για τη διάδοση της παιδείας στο νησί και προηγούμενο για τη συστηματική ανάπτυξη της δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης στα επόμενα χρόνια. Ακόμα, κατά την περίοδο της Βενετοκρατίας το κενό της δημόσιας εκπαίδευσης καλυπτόταν από την ιδιωτική διδασκαλία, η οποία ήταν απλουστευτική και την ασκούσαν ιερείς και ιερομονάχοι, οι οποίοι βέβαια κατόρθωσαν να διασώσουν τη γλώσσα, τη θρησκεία και τον εθνικισμό με μεγάλες θυσίες.

Συμπληρωματικά, την άνοιξη του 1819, δύο χρόνια μετά την ψήφιση του συντάγματος και περίπου ενάμισι χρόνο μετά την έναρξη ισχύος του, παρατηρήθηκε έντονη κινητικότητα γύρω από το θέμα της στοιχειώδους εκπαίδευσης. Πριν από τις αποφάσεις για ίδρυση δημοσίων σχολείων, τους ιθύνοντες απασχόλησε το σύστημα διδασκαλίας και η εξασφάλιση κατηρητισμένων δασκάλων. Ήταν η εποχή κατά την οποία η αλληλοδιδασκτική μέθοδος διδασκαλίας θριάμβευε στην Αγγλία και τη Γαλλία. Η κατάσταση αυτή αφ' ενός έδινε λύσεις στο πρόβλημα ελάττωσης των ποσοστών αναλφάβητων πολιτών μέσα στο πλαίσιο των απαιτήσεων της πρώτης βιομηχανικής επανάστασης στην Ευρώπη με πολύ μικρό κόστος (ένας δάσκαλος μπορούσε να επιβλέπει τη λειτουργία ενός σχολείου εκατοντάδων μαθητών) και αφ' ετέρου, λόγω της πολύ μεγάλης αυστηρότητας έναντι των μαθητών, έθιζε τους νέους αλλά και τους μεγαλύτερους να εργάζονται σε συνθήκες αυτοσυγκέντρωσης και ευταξίας με προφανές επιδιωκόμενο από πλευράς τελικό αποτέλεσμα την αυξημένη αποδοτικότητά τους. (Antoin Léon, «Από τη Γαλλική Επανάσταση ως τις αρχές της Γ' Δημοκρατίας», μτφρ. Μάρω Φιλίππου, 1982: 379-380). Για την κατάρτιση των απαιτούμενων δασκάλων ιδρύθηκε Σχολή στην Κέρκυρα με εκπαιδευτή τον Ιάκωβο Λουζινιάν. Η Σχολή όφειλε να εκπαιδεύσει με έξοδα του κράτους είκοσι έναν μαθητές, ηλικίας δώδεκα ετών, με καταγωγή από όλα τα νησιά του Ιονίου. Οι τοπικοί παράγοντες επιφορτίστηκαν με την ευθύνη της επιλογής των μαθητών, οι οποίοι μαθητές μετά την αποφοίτησή τους θα στέλνονταν ο καθένας στην ιδιαίτερη πατρίδα του για να διαδώσουν στους συμπολίτες τους την αλληλοδιδασκτική μέθοδο διδασκαλίας. (Κουρκουμέλης, σ. 140-141). Κατά την εκτίμηση του Λουζινιάν από τους δεκαεπτά μαθητές που παρακολούθησαν τη Σχολή, οι δώδεκα κατανόησαν τη μέθοδο διδασκαλίας, σε διαφορετικό, όμως, βαθμό ο καθένας· γι' αυτό και δεν ήταν σίγουρο ότι μπορούσαν και οι δώδεκα να την εφαρμόσουν.

Η διαπίστωση αυτή, ότι η μικρή ηλικία των μαθητών αυτών δεν επέτρεπε να αναλάβουν ευθύνη διδασκάλου, οδήγησε κατά το μέσο της περιόδου στην απόφαση να φοιτήσουν στη Σχολή επτά νέοι, οι οποίοι θα επέστρεφαν στις πατρίδες τους αναλαμβάνοντας τη διεύθυνση των σχολείων που θα ιδρύονταν, έχοντας βοηθούς τούς αρχικά επιλεγέντες μαθητές της Σχολής. Η διάρκεια της φοίτησης, πάντως, φάνηκε πως ήταν καθοριστική για να κατακτηθεί το απαιτούμενο επίπεδο κατανόησης της μεθόδου, αφού οι περισσότεροι απ' όσους φοίτησαν επτά μήνες, όσο χρόνο δηλαδή λειτούργησε η Σχολή, κρίθηκαν ικανότεροι. Η λειτουργία της Σχολής, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, είναι η πρώτη δημόσια οργανωμένη απόπειρα εφαρμογής του συστήματος διδασκαλίας των Bell και Lancaster στα Ιόνια Νησιά. (Κουρκουμέλης, σ.144-148).

Από τα αναφερθέντα στοιχεία προκύπτει ότι είχε αρχίσει να δημιουργείται υποδομή περί την εκπαίδευση στα Επτάνησα πριν αφιχθεί σ' αυτά ο Φρειδερίκος Νορθ, κόμης του Guilford, για να αναλάβει επισήμως την οργάνωση και τον συντονισμό της εκπαίδευσης του *Ιονίου Κράτους* (έτσι ονομαζόταν η κρατική οντότητα των Ηνωμένων Κρατών των Ιονίων Νήσων). Στις 12 Απριλίου 1820, καταθέτει εκτεταμένο υπόμνημα στον Γραμματέα της Γερουσίας, Sidney G. Osborne, στο οποίο διαβαθμίζει την εκπαίδευση σε τρία επίπεδα. (Θεοτόκης, σ. 93. Κουρκουμέλης, σ. 161).

Τα σχολεία της Α' βαθμίδας ονομάστηκαν Προκαταρκτικά και τα της Β' βαθμίδας Δευτερεύοντα και η Τρίτη βαθμίδα ήταν το Πανεπιστήμιο. Για τη στελέχωση των προκαταρκτικών σχολείων ο Guilford πρότεινε να αξιοποιηθούν οι πολλοί «αμαθείς ιερωμένοι», που έκαναν τον δάσκαλο αμειβόμενοι από τους μαθητές ή τους κηδεμόνες των μαθητών, αφού πρώτα εκ- παιδευτούν στην αλληλοδιδασκτική μέθοδο διδασκαλίας παρακολουθώντας σχετικά μαθήματα στο αλληλοδιδασκτικό σχολείο του Αθανασίου Πολίτη, στη Λευκάδα. Τα έξοδα αυτής της διαδικασίας θα βάρυναν το Κράτος και για την καλύτερη απόδοση του εγχειρήματος πρότεινε τον διορισμό των Λουζινιάν και Πολίτη ως Γενικών Επιθεωρητών. Η Γερουσία αποδέχθηκε την πρόταση του Guilford και αυθημερόν αποφάσισε να επιλεγούν από τους επάρχους των νησιών δύο υποψήφιοι για επιμόρφωση διδάσκαλοι από την Κέρκυρα, δύο από την Κεφαλονιά, δύο από τη Ζάκυνθο, δύο από τη Λευκάδα και ένας από καθένα από τα υπόλοιπα νησιά (Ιθάκη, Κύθηρα, Παξούς). Η επιλογή θα γινόταν από το σύνολο των ιερέων ή μελλόντων ιερέων που έκαναν ήδη τον δάσκαλο στην εξοχή καθενός νησιού, η επιμόρφωσή τους, δηλαδή η εκπαίδευσή τους στην αλληλοδιδασκτική μέθοδο διδασκαλίας, θα πραγματοποιούνταν στη Λευκάδα υπό τις οδηγίες των Αθανασίου Πολίτη και Ιακώβου Λουζινιάν. Μετά το τέλος της προετοιμασίας τους οι επιμορφωθέντες διδάσκαλοι θα επέστρεφαν στα νησιά τους συνοδευόμενοι από τους διευθυντές Πολίτη (όσοι επέστρεφαν στην Κέρκυρα, Λευκάδα, Ιθάκη και Παξούς) και Λουζινιάν (όσοι επέστρεφαν στην Κεφαλλονιά, Ζάκυνθο και Κύθηρα).

Εκεί θα μεταλαμπάδευαν τις γνώσεις που απέκτησαν σύμφωνα τη μέθοδο διδασκαλίας των Μπελ και Λάγκαστερ στους δασκάλους της εξοχής και, όσοι από τους τελευταίους αφομοίωναν περισσότερο τη μέθοδο, θα προσλαμβάνονταν στα δημόσια σχολεία με την ανάλογη αμοιβή. (Κουρκουμέλης, σ. 162-164).

Μετά από τον πρώτο αυτό καταστατικό νόμο για τη στοιχειώδη εκπαίδευση ο Guilford προέβη σε υποβολή νέας πρότασης. Η πρόταση αυτή είχε ως εξής:

- 1) Σε κάθε νησί ιδρύονται σχολεία προκαταρκτικά για την εκπαίδευση του λαού.
- 2) Σε κάθε πρωτεύουσα νησιού ιδρύεται ένα δευτερεύον σχολείο, όπου θα διδάσκονται ελληνικά, λατινικά, φιλολογία, αριθμητική, στοιχεία γεωμετρίας και αγγλικά.
- 3) Να ιδρυθεί πανεπιστήμιο στην Ιθάκη.

Όσον αφορά τα δευτερεύοντα σχολεία παρουσίαζαν μεγαλύτερες δυσκολίες απ' ό,τι τα προκαταρκτικά και αυτό γιατί απέφεραν λίγους καρπούς και χρειάζονταν μεγάλες δαπάνες. Θα έπρεπε να προσληφθούν διδάσκοντες όπως δάσκαλος των αρχαίων ελληνικών με δύο βοηθούς, δάσκαλος των μαθηματικών, της αγγλικής, των λατινικών και έτσι απαιτούνται χρήματα για τη μισθοδοσία.

Μετά από κάποιο διάστημα ο κόμης Guilford περιηγήθηκε όλα τα Επτάνησα και υπέβαλε τις προσωπικές του εκτιμήσεις για τον τρόπο λειτουργίας των σχολείων στον αρμοστή. Αργότερα τα δευτερεύοντα σχολεία κρίθηκαν περιττά και ανωφελή και προτάθηκε η κατάργησή τους. Το Μάρτιο του 1823 με την κατάργηση των δευτερευόντων μαθημάτων γίνεται αισθητή η απουσία του ενδιαμέσου σχολείου μεταξύ προκαταρκτικού και πανεπιστημίου. Για το λόγο αυτό αποφασίζεται η ίδρυση προπαρασκευαστικής τάξης ή εφηβείου όπου θα φοιτούσαν όσοι επρόκειτο να δώσουν εξετάσεις για το πανεπιστήμιο. Το εφηβείο Κερκύρας λοιπόν αντικατέστησε το δευτερεύον σχολείο. Στο εφηβείο οι υποψήφιοι φοιτητές προετοιμάζονταν στα ελληνικά, στα λατινικά και στην αριθμητική. (Ζούμπος Γεώργιος, σ.101-102).

Σχετικά με την αλληλοδιδασκτική, με την πάροδο του χρόνου επισημάνθηκαν πολλά τρωτά σημεία. Θεωρήθηκε πλημμελής, γιατί δεν επενεργούσε πάνω στη διανοητική ή ηθική ανατροφή των παιδιών και θεωρήθηκε αδύναμη συγκριτικά με τη μέθοδο της απευθείας επικοινωνίας δάσκαλου- μαθητή. Η αλληλοδιδασκτική χαρακτηρίστηκε ως "διδασκαλία- εργοστάσιο" στα πλαίσια της βιομηχανικής επανάστασης, όπου η ποιότητα των προϊόντων ελαττώνεται εξαιτίας της μαζικής παραγωγής. Η μέθοδος αυτή μπορούσε να δικαιολογηθεί μόνο στην περίπτωση που υπήρχαν εκατοντάδες μαθητές. Στα δημοτικά σχολεία των Ιόνιων νησιών θα μπορούσε να εφαρμοστεί μόνο όταν οι μαθητές ξεπερνούσαν τους πενήντα. (Λούτζης Ερμάνος, σ.6-15).

Σχετικά με το πανεπιστήμιο, ο Guilford αποδείχθηκε φοβερά δραστήριος, για να πραγματοποιηθεί το όραμα της ίδρυσης της Ακαδημίας και σχεδίασε τα πάντα λεπτομερώς. Παράλληλα ο Ιωάννης Καποδίστριας πρότεινε η ίδρυση και η συμπλήρωση της Ακαδημίας να εξασφαλιστεί με διατάξεις που περιλαμβάνονταν στο σύνταγμα, για να έχει το πανεπιστήμιο καθαρά εθνικό χαρακτήρα.

Επίσης οι διδάσκοντες θα έπρεπε να είναι Έλληνες και να χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα.(Σαλβάνος Γεράσιμος. 1949:18-19. Τυπάλδος- Ιακωβάτος Γεώργιος,1982: 19). Το 1817 η ίδρυση του πανεπιστημίου αναγνωρίζεται ως εκπαιδευτική ανάγκη από το σύνταγμα²¹ και στα 1820 η Ιόνιος Βουλή ανακηρύσσει τον Guilford «Άρχοντα της Ακαδημίας», για να έχουν οι ενέργειες του περισσότερο κύρος. Ο Guilford εργάζεται αδιάκοπα. Προσπαθεί να ανιχνεύσει φωτισμένους δασκάλους για τις παραδόσεις στην Ακαδημία, φροντίζει να οριστεί κύκλος μαθημάτων ανά διδάσκοντα, συντάσσει εκθέσεις για την Ιόνια κυβέρνηση, συλλέγει βιβλία για τον πλουτισμό της βιβλιοθήκης. Στις 17 Μαΐου 1821 εξέδωσε η Βουλή ψήφισμα για την ίδρυση της Ακαδημίας στην Ιθάκη, αλλά στις 29 Μαΐου 1823 λαμβάνεται από τη Βουλή η απόφαση η έδρα της Ακαδημίας να είναι στην Κέρκυρα. και εξουσιοδοτείται η κυβέρνηση να φροντίσει για την έναρξη λειτουργίας του πανεπιστημίου από το ακαδημαϊκό έτος 1823-1824, με τέσσερις σχολές: Θεολογική, Φιλοσοφική, Νομική και Ιατρική. Ο λόγος που τελικά επιλέχθηκε η Κέρκυρα για έδρα του πανεπιστημίου ήταν ότι διέθετε νοσοκομείο, προϋπόθεση για τη λειτουργία ιατρικής σχολής, δικαστήρια που θα εξυπηρετούσαν το σκοπό μιας νομικής σχολής και κτίρια στα οποία θα μπορούσε να στεγαστεί. Παράλληλα, είχε αρχίσει ο πόλεμος για την ελληνική ανεξαρτησία και η Ιθάκη βρισκόταν πολύ κοντά στην εμπόλεμη Ελλάδα και μακριά από τον έλεγχο του αρμοστή. (Σπίγγος Θανάσης, 2002:109). Τέλος, μετά το θάνατο του Guilford οι Άγγλοι κατάργησαν την ελληνική δημοτική γλώσσα από τις παραδόσεις του πανεπιστημίου και την αντικατέστησαν με την ιταλική. Στα 1849 αναγνωρίστηκε ξανά η ελληνική γλώσσα ως επίσημη.(Ζούμπος Γεώργιος, σ.111-113). Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι την περίοδο της Αγγλοκρατίας στην Κέρκυρα έγιναν σημαντικές προσπάθειες για την οργάνωση της δημόσιας εκπαίδευσης και για την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου του λαού γενικότερα. Η ίδρυση της Ιόνιας Ακαδημίας η οποία αποτέλεσε τα πρώτο Ελληνικό Πανεπιστήμιο υπήρξε το αποκορύφωμα της πνευματικής άνθησης του νησιού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΘΕΜΑ «Η ΚΕΡΚΥΡΑ»

Σκοπός της δημιουργίας και της οργάνωσης του παρακάτω εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να γνωρίσουν τα παιδιά το νησί της Κέρκυρας (σε περίπτωση που θα διδαχθεί σε σχολική μονάδα εκτός του νησιού) ακόμα και να μάθουν περισσότερα πράγματα για αυτό (στην περίπτωση που θα διδαχθεί σε παιδιά που ζουν στην Κέρκυρα). Και στις δύο αυτές περιπτώσεις η διδασκαλία της τοπικής ιστορίας ενός τόπου είναι ιδιαίτερα επιμορφωτική και ενδιαφέρουσα. Το νησί είναι πλούσιο σε ιστορικά αξιοθέατα και όχι μόνο. Τα παιδιά μέσω ενός τέτοιου προγράμματος θα μπορέσουν να αντιληφθούν την πολύ-πολιτισμικότητα και τις επιρροές των δυτικών φύλων στη διαμόρφωση του νησιού αλλά και στην επιρροή τους στον τρόπο ζωής των ντόπιων. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα έχει ως εξής:

1^η ημέρα: «Γνωρίζοντας τη Κέρκυρα»

α' δραστηριότητα:

Δείχνουμε στα παιδιά το νησί της Κέρκυρας σε φωτογραφία. Κάνουμε αναφορά στο νησί. Συζητάμε αν ξέρουμε άλλα νησιά που να βρίσκονται κοντά στην Κέρκυρα. Αναλύουμε τον όρο «Επτάνησα». Δείχνουμε και οριοθετούμε στον χάρτη τα Επτάνησα. Παροτρύνουμε τα παιδιά να τα μετρήσουν για να επιβεβαιώσουν και να κατανοήσουν τον όρο αυτό.

β' δραστηριότητα:

Συζητάμε την έννοια του νησιού. Χρησιμοποιώντας πάλι τον χάρτη (για να έχουν οπτική επαφή) καταλήγουμε στις βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ένας τόπος για να ονομαστεί π.χ. να βρέχεται περιμετρικά από θάλασσα. Στη συνέχεια ζητάμε από τα παιδιά να ζωγραφίσουν ένα νησί (ή κατά προτίμηση την Κέρκυρα) βασιζόμενοι στις προϋποθέσεις που έχουμε ήδη αναφέρει.

γ' δραστηριότητα:

Μαζευόμαστε στην παρεούλα. Ένας ένας δείχνει τη δική του ζωγραφιά με το νησί και την περιγράφει. Συζητάμε τα κοινά χαρακτηριστικά όλων των ζωγραφιών.

Αφορμή για τη δεύτερη δραστηριότητα είναι η παραγωγή του τοπικού φρούτου της Κέρκυρας, κουμ κουατ. Το κουμ κουατ ανήκει στην οικογένεια των εσπεριδοειδών και έχει καταγωγή από την Κίνα. Το όνομα του σημαίνει χρυσό πορτοκάλι καθώς μοιάζει αρκετά. Το κουμ κουατ το βρίσκουμε σε ποικίλες μορφές όπως γλυκό του κουταλιού, αποξηραμένο φρούτο ακόμη και σε λικέρ.

2^η ημέρα: «Δοκιμάζουμε και γνωρίζουμε το κουμ κουατ»

α' δραστηριότητα:

Φέρνουμε στην τάξη ένα φρούτο κουμ κουατ. Συζητάμε αν το γνωρίζουμε και αν το έχουμε ξαναδεί ή ακόμα αν έχουμε δοκιμάσει ποτέ (σαν φρούτο ή σε άλλη μορφή) Παροτρύνουμε τα παιδιά να το περιγράψουν και να μας πουν με ποιο άλλο φρούτο μπορούν να το παρομοιάσουν. Αφηγούμαστε την ιστορία του φρούτου και πως έφτασε στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Κέρκυρα.

β' δραστηριότητα:

Ζητάμε από τα παιδιά να μας πουν τι γεύση μπορεί να έχει καθώς και άλλα χαρακτηριστικά του όπως αν έχει κουκούτσι, αν είναι μαλακό. Τους δίνουμε να δοκιμάσουν από το φρούτο και να συγκρίνουν τις γεύση και την αφή με τις απόψεις που είχαν πριν δοκιμάσουν. Στη συνέχεια κάνουν υποθέσεις για το γλυκό του κουταλιού και τους παροτρύνουμε να δοκιμάσουν και να συγκρίνουν ξανά. Συζητάμε τις ομοιότητες και τις διαφορές (με βάση τις αισθήσεις μας) των δύο μορφών του φρούτου.

γ' δραστηριότητα:

Στην Τρίτη δραστηριότητα ζητάμε από τα παιδιά να φανταστούν πως μπορεί να φυτρώνει αυτό το φρούτο κάνοντας υποθέσεις. (π.χ. φυτρώνει μέσα στη γή σαν τν πατάτα ή πάνω σε δέντρο σαν τα πορτοκάλια;) Υποθέτουν και ζωγραφίζουν και έπειτα περιγράφει ο καθένας τη δική του ζωγραφιά.

3^η ημέρα: «Επίσκεψη στο Αχίλλειο»

α' δραστηριότητα:

Επισκεπτόμαστε το Αχίλλειο. Αφηγούμαστε την ιστορία του ως ανάκτορο και έπειτα ως μουσείο. Συζητάμε με τα παιδιά την έννοια του μουσείου και αν έχουν επισκεφτεί ποτέ. Ζητάμε από τα παιδιά να μας πουν τι πιστεύουν ότι μπορεί να βρίσκεται μέσα σε ένα μουσείο. Δίνουμε ιδέες για τους λόγους που μπορεί τα αντικείμενα να βρίσκονται εκεί. Αφού παρατηρήσουμε το εσωτερικό του ανακτόρου, παρατηρούμε στον προαύλιο χώρο του, το άγαλμα του Αχιλλέα. Ζητάμε από τα παιδιά να κάνουν υποθέσεις για το λόγο που μπορεί να χτίστηκε το άγαλμα και για την σημαντικότητα του.

β' δραστηριότητα:

Αφού έχουμε επιστρέψει στο σχολείο, γίνονται και τα ίδια τα παιδιά γλύπτες και δημιουργούν το δικό τους άγαλμα με πηλό. Τα παιδιά μας εξηγούν τους λόγους που επέλεξαν να κάνουν το άγαλμα αλλά και τι συμβολίζει.

γ' δραστηριότητα:

Όλοι μαζί φτιάχνουμε-επινοούμε μία ιστορία που θα περιλαμβάνει τα αγάλματα όλων των παιδιών και στη συνέχεια παίζουμε αναπαριστώντας την ιστορία.

Αφορμή για τη δραστηριότητα αυτή είναι οι φιλαρμονικές της Κέρκυρας. Καθοριστικό για τα μουσικά δρώμενα και την περαιτέρω ανάπτυξη μουσικής παράδοσης της Κέρκυρας, υπήρξαν οι Φιλαρμονικές, που άρχισαν να ιδρύονται από το 1840 και μετά. Οι Φιλαρμονικές της Κέρκυρας είναι γνωστές παγκοσμίως. Στο νησί υπάρχουν 18 Φιλαρμονικές από τις οποίες 4 βρίσκονται και δραστηριοποιούνται μέσα στα όρια του Δήμου Κερκυραίων. Είναι εταιρίες μη κερδοσκοπικές και έχουν ως στόχο τη ανάδειξη και ανάπτυξη της Κερκυραϊκής μουσικής παράδοσης και παιδείας, που σταθερά τροφοδοτεί το πανελλήνιο μουσικό σώμα με δημιουργούς.

4^η ημέρα: « Ας φτιάξουμε τη δική μας φιλαρμονική»

α' δραστηριότητα:

Συζητάμε για της φιλαρμονικές του νησιού, δείχνοντας ένα βίντεο με αυτές. Ζητάμε από τα παιδιά να παρατηρήσουν τα μουσικά όργανα που απαρτίζουν τις φιλαρμονικές και ρωτάμε αν κάποιο παιδί συμμετέχει σε κάποια από αυτές.

β' δραστηριότητα:

Επισκεπτόμαστε μία από τις φιλαρμονικές του νησιού. Αφηγούμαστε την ιστορία της. Έπειτα, παρακολουθούμε μία ζωντανή πρόβα της φιλαρμονικής.

γ' δραστηριότητα:

Επιστρέφουμε στο σχολείο και ζητάμε από τα παιδιά να μας πουν την εμπειρία τους και τι τους προκάλεσε περιέργεια. Τέλος, με τα μουσικά όργανα της τάξης δημιουργούμε τη δική μας φιλαρμονική και τραγουδάμε.

5^η ημέρα: «Επίσκεψη στο Παλαιό Φρούριο»

α' δραστηριότητα:

Δείχνουμε σε φωτογραφία το παλαιό φρούριο της Κέρκυρας. Συζητάμε για το λόγο που μπορεί να χτίστηκε και τι μπορεί να υπάρχει μέσα. Ρωτάμε ακόμα αν κάποιο από τα παιδιά το έχει επισκεφτεί.

β' δραστηριότητα:

Επισκεπτόμαστε το παλαιό φρούριο. Κάνουμε μία ξενάγηση και αφηγούμαστε την ιστορία του και το λόγο που χτίστηκε προκειμένου να προστατευθούν οι κάτοικοι του νησιού από τις επιθέσεις άλλων λαών. Επισκεπτόμαστε το μουσείο νομισμάτων που βρίσκεται μέσα στο παλαιό φρούριο. Παρατηρούμε τα νομίσματα διαφόρων εποχών και λαών και τα συγκρίνουμε με βάση το χρώμα και το μέγεθος τους. Συζητάμε ακόμα για τις φιγούρες και τις αναπαραστάσεις που έχει το καθένα επάνω.

γ' δραστηριότητα:

Επιστρέφουμε στο σχολείο και ζητάμε από τα παιδιά να μας πουν τι τους έκανε εντύπωση από ολόκληρο το φρούριο αλλά και από το μουσείο νομισμάτων. Τέλος, ζωγραφίζουν τα παιδιά το νόμισμα εκείνο που τους κίνησε ιδιαίτερα το ενδιαφέρον. Έπειτα, τα παρουσιάζουν και τα συζητάμε.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εν κατακλείδι, θα πρέπει να αναφερθεί για ακόμη μία φορά η ανάγκη της ύπαρξης και της διδασκαλίας της ιστορίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι μαθητές όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων θα πρέπει να γνωρίζουν τα ιστορικά δρώμενα της χώρας τους χωρίς ασάφειες. Συγκεκριμένα, οι μαθητές ακόμη της προσχολικής ηλικίας πρέπει να είναι σε θέση να διδαχθούν και να κατανοήσουν την ιστορία στο βαθμό, βέβαια, που τους επιτρέπεται. Επιπρόσθετα, πρέπει να αναφερθεί η σημασία της τοπικής ιστορίας στην εκπαίδευση καθώς ο κάθε τόπος είναι πλούσιος σε ιστορία που θα πρέπει να μείνει στις μνήμες των μαθητών. Η ιστορία της κάθε χώρας αλλά και η τοπική ιστορία κάθε περιοχής είναι αναγκαίο να είναι γνωστές στα παιδιά και να μένουν ανεξίτηλες στη μνήμη τους, εφόσον αποτελούν σημαντικές ιστορικές ημέρες, τιμώντας τους ανθρώπους που συνέβαλλαν και αγωνίστηκαν για την τόσο για την ίδρυση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων όσο και για την διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας γενικότερα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Νικονάκου Νίκη (2009). Μουσειοπαιδαγωγική: Από τη θεωρία στην πράξη. Αθήνα: Πατάκη
- Κόκκινος Γιώργος(1998). Από την ιστορία στις Ιστορίες: Προσεγγίσεις στην ιστορία της ιστοριογραφίας, την επιστημολογία και τη διδακτική της ιστορίας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Καλπάκης Σ(2016). Διδασκαλία της Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας με ΤΠΕ: Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση εφαρμογής φυσικών διεπαφών στη Στ' Δημοτικού
- Βερτσέτης, Β. Α. (2002). Διδακτική της Ιστορίας, Τόμος Γ'. Αθήνα: Δ' Έκδοση.
- Βώρος Φ.(1990). Τοπική Ιστορία, Εκπαιδευτικά
- Βώρος Φανούριος(1991). Τοπική Ιστορία, Διάλογος

Σημαντικές ηλεκτρονικές διευθύνσεις

- http://www.anistor.gr/greek/grback/Ist2010_29_Anistoriton.pdf
- http://gak.eyv.sch.gr/Ekd/loc_hist.pdf
- <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=810491>
- <http://kdvm.gr/Media/Default/Pdf%20enotites/6.10.pdf>
- http://www.pek.org.cy/Proceedings_2006/8.%20kefalaio%208%20Diaforetikotita%20kai%20ekpaidefsi/8.6.%20A.%20Konstantinou.pdf
- <https://dspace.uowm.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/413/Kalpakis%20Stergios.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- http://www.viokliron.gr/documents/Tpokiki_istoria_kai_didaktiki_tis_istorias.pdf
- <https://atcorfu.com/el/corfu-monuments-sights/>
- <https://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3931/1169.pdf>